

gemeenteraad

datum 5 november 2024
 uw brief/kenmerk
 zaaknummer 434535
 behandeld door Tom Vianen
 betreft evaluatie structuur legestarieven in verband met Ow en Wkb
 bijlage(n) -2- (aangenomen motie en digitaal databestand)

Beste gemeenteraadsleden,

In december 2023 vroeg u ons via een motie (zie bijlage) om de legestarieven die zien op diensten ingevolge de Omgevingswet (Ow) en de Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb) beperkt te evalueren en hierbij een aantal aspecten in het bijzonder te onderzoeken. Met deze brief informeren wij u over de resultaten van dit onderzoek.

Vergelijking aantal ingediende aanvragen

<i>Stand 30-9-2023</i>	<i>Stand 30-9-2024</i>		
Activiteit bouwen	Omgevingsplan-activiteit bouwen	Technische bouwactiviteit	
		Vergunningplicht	Meldingplicht Wkb Gevolgklasse 1 (kwaliteitsborger)
218 aanvragen	145 aanvragen	47 aanvragen	7 meldingen
70 conceptverzoek	40 conceptverzoek	5 conceptverzoek	-

De wettelijke publicaties vindt u op [overheid.nl](https://www.overheid.nl/berichten-over-uw-buurt). Abonneer u via www.overheid.nl/berichten-over-uw-buurt.

Gemeente Nieuwkoop

Telefoon:

14 0172 (geen netnummer nodig)

Bezoekadres:

Postadres:

Klant Contact Centrum, Teylersplein 1

Postbus 1

info@nieuwkoop.nl

2441 LE Nieuwveen

2460 AA Ter Aar

www.nieuwkoop.nl

Volg de gemeente op Facebook: <https://facebook.com/GemeenteNieuwkoop> of twitter: <https://twitter.com/gemnieuwkoop>

Aantal ingetrokken, incomplete en buiten behandeling gestelde aanvragen

<i>Stand 30 september 2023</i>			<i>Stand 30 september 2024</i>		
Ingetrokken	Incomplete indiening	Buiten behandeling gesteld	Ingetrokken	Incomplete indiening	Buiten behandeling gesteld
24 stuks	152 stuks	18 stuks	50	60	8

Vergelijking legesopbrengst

<i>Stand per 30 september 2023</i>	<i>Stand per 30 september 2024</i>
Gefactureerde leges	Gefactureerde leges
€ 979.841,54	€ 928.436,67

Vergelijking kostendeckingspercentage

<i>Periode Q1 t/m Q3</i>	<i>2023</i>	<i>2024</i>
¾ deel van hetgeen is begroot	€ 842.930,25	€ 953.381,25
Gerealiseerd tot 1 oktober	€ 979.841,54	€ 928.436,67
¾ deel van de geraamde lasten	€ 1.067.044,31	€ 1.105.077,11
Dekkingspercentage kosten/baten	92%	84%
Gerealiseerd percentage van de begroting	116%	97%

Duiding van de cijfers

De invoering van de Ow en de Wkb hebben groot effect gehad op het moment van indienen van aanvragen. Zo blijkt uit een vergelijking van de cijfers over de maand december van '22 en '23 dat eind 2023 bijna 2,5x zoveel aanvragen zijn ingediend als in diezelfde periode van 2022. Hieruit valt op te maken dat aanvragers bewust gekozen hebben om hun aanvraag in te dienen onder een wetstelsel waarmee zij bekend en vertrouwd waren. Als gevolg van die hoge instroom eind 2023 en mogelijk de onbekendheid met de werking van het nieuwe landelijke digitale indieningsloket, bleef het aantal ingediende aanvragen in het eerste kwartaal 2024 juist met een factor 2,5 achter op de indiening in het eerste kwartaal van 2023.

Verder valt op dat als gevolg van de gedeeltelijke invoering van de Wkb, het aantal meldingen technische bouwactiviteit door een kwaliteitsborger nog heel laag is. Dit valt goed te verklaren uit enerzijds het feit dat de minister de invoering van de Wkb voor verbouwactiviteiten heeft uitgesteld en gevolgklasse 1 dus uitsluitend van toepassing is op aanvragen voor nieuwbouw die zijn ingediend na 1 januari 2024. Bovendien is voor die nieuwbouw ook een vergunning voor de omgevingsplanactiviteit nodig. Hoewel beide activiteiten in willekeurige volgorde kunnen worden aangevraagd, zien we toch overwegend eerst de aanvraag voor de omgevingsplanactiviteit (de planologische beoordeling) voordat een project technische wordt uitgewerkt. Iets wat ook volkomen logisch is met het oog op planontwikkelingskosten.

Een sterke groei in het aantal conceptaanvragen is vooralsnog uitgebleven. Deze groei hadden we wel verwacht omdat het voeren van vooroverleg voorafgaande aan definitieve indiening één van de uitgedragen speerpunten van de nieuwe wetgeving is.

Kijken we inhoudelijk naar het aantal aanvragen die betrekking hebben op woningbouw, zien we in de cijfers geen aanleiding om te veronderstellen dat de legestarieven en de gekozen structuur aanleiding zijn voor het afzien van indiening van aanvragen. Het verschil in aantallen is voornamelijk te verklaren door het onherroepelijk worden van een aantal grotere bestemmingsplannen zoals bijvoorbeeld Buytewech-Noord en Teylerspark 2. In dat kader verwachten we binnen afzienbare tijd ook de vergunningaanvragen voor Vrouwenakker-West en het Noordeinde.

Ten aanzien van het aantal ingetrokken aanvragen zien we een verdubbeling in 2024. Veel van deze ingetrokken aanvragen vloeien voort uit het aanvragen van de verkeerde activiteit. Hier laat de complexiteit van de Omgevingswet en het nieuwe digitale stelsel zich gelden. Het landelijk ontwikkelde omgevingsloket waarmee aanvragen digitaal moeten worden ingediend, blinkt nog niet uit in gebruiksvriendelijkheid. We verwachten dat dit de komende jaren zal toenemen. Enerzijds door de doorontwikkeling van ons omgevingsplan van rechtswege naar een volwaardig omgevingsplan zoals de wetgever beoogd en anderzijds door de rijksoverheid die de betreffende website doorontwikkeld.

Overigens worden de ingetrokken aanvragen veelal met hulp van medewerkers van ons fysieke omgevingsloket in het klantContactCentrum vervangen door nieuwe aanvragen met de juiste activiteit. Als intrekkingen een overduidelijk gevolg zijn van de onbekendheid met het loket, worden geen leges in rekening gebracht.

In tegenstelling tot een toename van het aantal intrekkingen, is vooralsnog sprake van een afname in het buiten behandeling laten van aanvragen wegens onvolledigheid van aanvraaggegevens en ook het aantal incompleet ingediende aanvragen is afgenomen. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat het aantal incompleet ingediende aanvragen in 2023 hoog was. Met name in de maand december '23 was niet alleen sprake van een uitzonderlijke hoge instroom van plannen, maar bovendien waren veel van deze aanvragen nog niet voldoende ontwikkeld/uitgewerkt. Zoals hiervoor reeds vermeld, vond indiening in die periode vooral plaats vanwege de invoering van nieuwe regels op 1 januari 2024.

De bij amendement geschrapte toeslag bij incomplete aanvragen zou over de afgewikkelde aanvragen tot 30 september 2024 een extra bedrag aan leges hebben opgeleverd van € 44.873,57.

Vergelijken we de legesopbrengsten van 2023 met 2024, dan zien we dat de opbrengst van 2024 over de eerste 3 kwartalen iets achterblijft ten opzichte van 2023. Dit verschil is niet zomaar te herleiden naar één oorzaak. Op het eerste gezicht zou je kunnen denken dat het te wijten is aan iets minder aanvragen in 2024. Kijken we wat dieper, dan is dat echter niet de oorzaak. Immers leges worden pas gefactureerd na besluitvorming en van nagenoeg alle in december 2023 ingekomen aanvragen, is de factuur pas in 2024 verzonden en geboekt omdat besluitvorming niet kon worden afgerond in 2023. Ook de hoogte van de bouwkosten zou een rol kunnen spelen omdat een fors deel van de leges ontstaat door heffing van een percentage van de bouwkosten. Ook dat blijkt niet de oorzaak, want de gemiddelde bouwkosten per aanvraag blijken in 2023 lager te liggen dan in 2024 wat zou moeten inhouden dat de opbrengsten in 2024 juist hoger zouden moeten liggen.

Voor de oorzaak moeten we kijken naar de effecten van de Ow en de Wkb. Hoewel nog gering in aantal, mag er voor bouwtechnische meldingen op grond van de Wkb geen leges meer worden berekend. Hoewel er wel arbeid aan deze producten wordt verricht, is op basis van rechtspraak bij de behandeling van meldplichten geen sprake van een dienst die wordt verleend. Heffing is dus niet mogelijk.

Daarnaast zien we dat de huidige systematiek van heffen bij de omgevingsplanactiviteit bouwen een belangrijke rol speelt. Van dit type activiteit worden de meeste vergunningen aangevraagd (145 stuks in de Q1 t/m Q3) en vormen daarmee de belangrijkste inkomstenbron. De heffing in deze categorie gebeurt momenteel op basis van vaste bedragen in plaats van een percentage van de bouwkosten. Weliswaar is sprake van een indeling in bouwkostenklassen, maar bij aanvragen met bouwkosten van € 250.000,- en hoger betalen aanvragers een gelijk bedrag aan leges. Met name bij grotere projecten met bouwkosten van enkele miljoenen en waarbij sprake is van gevolgklasse 1 en geen vergunning meer nodig is voor de technische bouwactiviteit, zien we daarmee de legesopbrengsten teruglopen bij ongewijzigde heffingssystematiek. Door de verwachte verdere invoering van de Wkb de komende jaren, zal het aantal omgevingsvergunningen voor de technische bouwactiviteit verder afnemen waarmee de legesopbrengsten in die categorie ook in de toekomst verder zullen afnemen.

Inmiddels blijkt bovendien dat bij de grotere projecten het te heffen bedrag voor de omgevingsplanactiviteit fors uit de pas loopt met de kosten van beoordeling. Voornoemde ontwikkeling(en) zijn voor ons aanleiding om bij de behandeling van de legestarieven voor 2025 te komen met voorstellen voor aanpassing.

Tot slot

Conform toezegging van de wethouder financiën sturen wij u bijgaand een digitaal bestand met bijgehouden data die we gebruikt hebben voor de evaluatie.

Wij vertrouwen erop dat met deze cijfers en duiding voldoende invulling is gegeven aan de motie en u in staat stelt om bij de raadsyclus in december tot een weloverwogen beslissing te komen als de tarieven voor 2025 worden vastgesteld.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van Nieuwkoop

Nicolette Caspers
Gemeentesecretaris

Robbert-Jan van Duijn
Burgemeester

U kunt de voortgang van uw aanvraag volgen op MijnNieuwkoop.

www.nieuwkoop.nl/mijnnieuwkoop